

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกัน ที่เรียนโดยการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรง ประกอบด้วยเนื้อหาสาระสำคัญดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย โดยการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูง ปานกลาง และต่ำ

สมมติฐานของการวิจัย

1. หลังการทดลอง คะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำเพิ่มขึ้นมากกว่าคะแนนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยปานกลางที่เพิ่มขึ้น
2. หลังการทดลอง คะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำเพิ่มขึ้นมากกว่าคะแนนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงที่เพิ่มขึ้น
3. หลังการทดลอง คะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยปานกลางเพิ่มขึ้นไม่แตกต่างจากนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงที่เพิ่มขึ้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนสุทิววิสัย สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 190 คน สุ่มมาเป็นตัวอย่างจำนวน 60 คน ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูง 20 คน ปานกลาง 20 คน และต่ำ 20 คน ด้วยวิธี

การนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยในปีการศึกษา 2536 ปีการศึกษา 2537 และ ปีการศึกษา 2538 ภาคเรียนที่ 1 มาเรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อย แล้วแบ่งนักเรียน เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสูง ปานกลาง และต่ำ นำนักเรียนมากลุ่มละ 20 คน โดยได้รับความร่วมมือจากครูภาษาไทยเป็นผู้ช่วยพิจารณา จากนั้นนำคะแนนนักเรียนที่ใกล้เคียงกันมา เรียงออกเป็น 2 ห้องเรียน ให้นักเรียนในแต่ละห้องเรียนมีกลุ่มสูง 10 คน กลุ่มปานกลาง 10 คน กลุ่มต่ำ 10 คน ทั้ง 2 ห้องเรียน ใช้วิธีสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสาน การอธิบายโดยตรง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อ ความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 6 เป็นข้อสอบปรนัย (เลือกตอบ) ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ใช้แบบทดสอบจำนวน 2 ฉบับ มีค่าระดับความยากง่าย และค่า อำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป แล้วหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรของ Kuder Richardson : 20 ได้ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบฉบับที่ 1 เท่ากับ .86 ค่าความเที่ยง ของแบบทดสอบฉบับที่ 2 เท่ากับ .83

แผนการสอน

แผนการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ชุดได้แก่

1.1 แผนการสอนฝึกทักษะพื้นฐานการตั้งคำถาม การคาดคะเน การสรุป การอธิบายขยายความ และการอธิบายโดยตรงคือการบอกเหตุและผลในการคิดออกมาเป็น คำพูด (วิธีคิดดัง) ในแต่ละขั้นตอน จำนวน 4 แผน

1.2 แผนการสอนแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรง จำนวน 16 แผน

การดำเนินการทดลอง

1. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ด้วยตนเองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 โดยใช้แผนการสอนเดียวกันทั้ง 2 ห้องเรียน ห้องละ 20 แผน
2. ก่อนดำเนินการสอน ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความ

เข้าใจภาษาไทยชุดที่ 1 ทดสอบนักเรียนทั้ง 2 ห้องเรียน

3. ผู้วิจัยสอนฝึกทักษะพื้นฐาน การตั้งคำถาม การคาดคะเน การสรุป การอธิบาย ขยายความ และการอธิบายโดยตรงคือกระบวนการให้เหตุผลด้วยการพูดออกมา (วิธีคิดตั้ง) ในแต่ละขั้นตอน วันละ 1 แผน แผนละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที ใช้เวลา 4 วัน

4. ผู้วิจัยสอนตามแผนการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ภาษาไทยทั้งสองห้องเรียน เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยไปทดสอบกับนักเรียนทั้ง 2 ห้องเรียนอีกครั้งหนึ่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยหลังการทดลองด้วย gain-score ระหว่างนักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูง ปานกลาง และต่ำ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้ Tukey (a) ด้วยโปรแกรม SPSS/PC+

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบ gain-score และวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance) ด้วยโปรแกรม SPSS/PC+ ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. หลังการทดลอง คะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำเพิ่มขึ้น และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยปานกลางเพิ่มขึ้น ที่เรียนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรง ไม่แตกต่างกัน

2. หลังการทดลอง คะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงเพิ่มขึ้นมากกว่าคะแนนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำที่เพิ่มขึ้น ที่เรียนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรง

3. หลังการทดลอง คะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยปานกลางที่เพิ่มขึ้น และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงเพิ่มขึ้น ที่เรียนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรง

ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบการพัฒนาความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาไทยแตกต่างกัน ที่เรียนโดยการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรง ผู้วิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำ และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยปานกลางที่เรียนโดยการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรง มีคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยหลังการทดลองเพิ่มขึ้น ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานตามข้อที่ 1 ทั้งนี้จากการทดสอบ gain-score นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำได้ .32 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาไทยปานกลางได้ .38 เมื่อนำไปวิเคราะห์ความแตกต่างของความแปรปรวน แล้วปรากฏว่า ทั้ง 2 กลุ่ม (ตารางที่ 5) มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย ไม่แตกต่างกันหลังการทดลอง ทั้งนี้เพราะการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทเป็นการสอนที่ Palincsar and Brown (1984) กล่าวว่า เป็นวิธีการที่นำมาใช้ในการฝึกเด็กที่ด้อย ความสามารถทางการอ่านเพื่อให้มีทักษะการเรียนรู้ได้เช่นเดียวกับเด็กที่มีความสามารถ ในด้านการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับ จันทร์ทรา จรพงษ์ (2534) ที่ได้ให้ความเห็นว่าการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทเป็นวิธีที่นำมาใช้ฝึกเด็กที่ด้อยความสามารถในการอ่านให้สามารถใช้เพื่อการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนบทบาทนั้นจัดอยู่ในกลุ่มการเรียน แบบร่วมมือ มีลักษณะของการฝึกแบบชี้แนะ ในการฝึกครูจะแสดงตัวแบบในการใช้ทักษะ การตั้งคำถาม การคาดคะเน การสรุป การอธิบายขยายความ แล้วให้นักเรียนได้ฝึกใช้ทักษะ เหล่านี้ในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาโดยนักเรียนจะเปลี่ยนบทบาท เป็นผู้นำในการอ่าน ส่วนการสอนแบบอธิบายโดยตรง Duffy et al. (1987) กล่าวว่า เป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจหลักเกณฑ์และกระบวนการในการอ่านเพื่อ ความเข้าใจ ครูสอนให้นักเรียนวิเคราะห์ และประเมินการอ่านเพื่อความเข้าใจ ทั้งนี้ครูต้อง เป็นแบบอย่างในการใช้กระบวนการคิดให้เหตุผลด้วยการพูดออกมา ซึ่งวิธีการนี้ผู้ประสบ ความสำเร็จในการอ่านมักใช้กัน และในขณะที่สอนครูต้องติดตามความก้าวหน้าและพัฒนา การอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียน การใช้กระบวนการดังกล่าวครูอาจให้คำแนะนำเพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้กระบวนการนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว

จึงทำให้นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยปานกลาง และต่ำมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

แต่จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรง นั้น เวลาที่ใช้ในการทดลองวันละ 1 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 3 วัน ซึ่งเป็นเวลาที่สั้น ทำให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมไม่มากนัก โดยนักเรียนแต่ละคนได้ฝึกฝนการเป็นผู้นำการอ่านเพียงคนละ 1 ครั้ง แต่จากทฤษฎีของ Francis Bacon (1972) อ้างในสาขานี้ สกอลแก้ว มีความเชื่อว่า นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีด้วยการลงมือหรือสัมผัสด้วยตนเอง เขาเชื่อว่าเด็กควรได้เรียนและทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง จะทำให้เกิดการพัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้า และการฝึกปฏิบัติบ่อย ๆ ซ้ำ ๆ เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ในทำนองเดียวกับทฤษฎีของ Zintz (1975) อ้างใน สาขานี้ สกอลแก้ว กล่าวเช่นเดียวกันว่า การฝึกซ้ำจะก่อให้เกิดความมั่นใจ เขากล่าวว่า การให้นักเรียนฝึกทักษะการอ่านหลาย ๆ กิจกรรมเป็นสิ่งดี เพราะทักษะการอ่านต้องอาศัยการฝึกทักษะซ้ำ ๆ จนนักเรียนเกิดความเข้าใจมากขึ้นและมีความมั่นใจในด้านเนื้อเรื่องในบทที่อ่าน ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จะเป็นข้อมูลนำไปสู่การวิเคราะห์ วิจารณ์ แปลความ และแก้ปัญหาในสิ่งที่อ่านได้

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า นักเรียนที่เรียนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบาย โดยตรงไม่ได้มีโอกาสนักที่ฝึกกิจกรรมซ้ำ ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญ ถึงแม้ว่านักเรียนจะมีความกระตือรือร้นในการเป็นผู้นำการอ่าน และให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม สามารถใช้ทักษะพื้นฐาน ในการตั้งคำถาม การคาดคะเน การสรุป และการอธิบายขยายความ พร้อมทั้งกระบวนกรทำให้เหตุผลออกมาเป็นคำพูด (วิธิตัดตั้ง) ในแต่ละขั้นตอน ทำให้นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำและนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยปานกลางมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยไม่แตกต่างกัน ถ้าหากนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำได้มีโอกาสฝึกกิจกรรมมากกว่านี้ ก็อาจจะทำให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยทันกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยปานกลางได้

2. หลังการทดลองนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงมีคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยเพิ่มขึ้นมากกว่าคะแนนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำที่เพิ่มขึ้น ที่เรียนโดยการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานตามข้อที่ 2 ทั้งนี้จากการทดสอบ gain-score นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงได้ .47 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำได้ .32 เมื่อนำไปวิเคราะห์ความแตกต่างของความแปรปรวนแล้วปรากฏว่า ทั้ง 2 กลุ่ม (ตารางที่ 5) มีคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย

แตกต่างกัน หลังการทดลองนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงมีคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยเพิ่มขึ้นสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำเพิ่มขึ้น

ถึงแม้ว่าการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาท Palincsar and Brown (1984) และการสอนแบบอภิบาลโดยตรง Duffy et al. (1987) กล่าวว่า เป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้ให้นักเรียนที่ด้อยความสามารถทางด้าน การอ่านได้เข้าใจหลักเกณฑ์และกระบวนการในการอ่านเพื่อความเข้าใจก็ตาม แต่จากการทดลองที่ใช้เวลาในช่วงสั้น ๆ ในวันละ 1 ชั่วโมง และนักเรียนต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำการอ่าน 2 คน ทั้งการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอภิบาลโดยตรงเป็นการสอนแบบใหม่ที่นักเรียนยังไม่คุ้นเคย นักเรียนจะต้องออกมาทำหน้าที่เป็นผู้นำการอ่านทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกตื่นเต้น ประหม่า เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะเน้นที่ครูมากกว่านักเรียน สอดคล้องกับ สุวรรณ เกตุทอง (2535) ที่กล่าวว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษาเคยชินกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนที่ครูเป็นผู้ดำเนินการตลอดมา แต่เมื่อได้เปลี่ยนบทบาทให้นักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบในตนเอง นักเรียนจะเกิดความไม่แน่ใจว่าตนเองจะสามารถที่ดำเนินการเรียนการสอนด้วยตนเองให้ประสบผลสำเร็จ

แต่เมื่อผ่านการเรียนการสอนไปช่วงระยะเวลาหนึ่งผู้วิจัยได้พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงจะเรียนรู้ได้รวดเร็วโดยอาศัยการอ่านและการทำความเข้าใจในขั้นแรกและจากการที่ฝึกทำกิจกรรม พร้อมทั้งได้รับแรงกระตุ้นจากการที่นักเรียนมีความอยากรู้อากเห็น สนใจที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ทั้งยังสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เก่าที่มีอยู่แล้วกับความรู้ใหม่ ทำให้นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงมีความพร้อมที่จะรับรู้ มีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะใช้วิธีการใหม่ ๆ มากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำ และสิริมาศ สิทธิหล่อ (2535) กล่าวว่า นักเรียนกลุ่มอ่อนไม่ค่อยกล้าแสดงออก เวลาพูดเสียงเบามาก ทำให้นักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ได้ศึกษางานวิจัยของ บุญรวย ชูรักษา (2524) ได้ทำการวิจัยการอ่านเพื่อความเข้าใจกับการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ พบว่านักเรียนที่มีการอ่านเพื่อความเข้าใจสูง จะมีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงตามไปด้วย โดยให้เหตุผลว่าการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ต้องอาศัยการอ่านและทำความเข้าใจในขั้นแรกจึงจะส่งผลให้คะแนนผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

นอกจากนี้จากการวิจัยของ ศศิธร จ่างภากร (2531) กล่าวว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีระดับสติปัญญาที่สูงกว่าเด็กวัยเดียวกัน และมีความสามารถทาง

วิชาการ และมีความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Richmond (1959) อ้างใน ศศิธร จ่างภากร ที่ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของนักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงรู้สึกสนุกสนานกับการเรียนมากกว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงยังมีลักษณะเด่นในด้านความขยันหมั่นเพียร ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตัวเอง ความมั่นคง และความมุ่งมั่นที่แท้จริง และจากการวิจัยของ ฮงฮุกย็ ฮินฮง (2529) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการอ่านกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ช่วงพิสัยของอัตราความเร็วในการอ่าน การอ่านเพื่อความเข้าใจและประสิทธิภาพมีความกว้างมาก นั่นคือความแตกต่างระหว่างเด็กที่มีความสามารถสูงกับเด็กที่มีความสามารถต่ำ แม้ว่าเด็กเหล่านั้นจะอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน ซึ่งควรจะมีความสามารถใกล้เคียงกันก็ตาม นักเรียนที่มีประสิทธิภาพในการอ่านสูงมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงตามไปด้วย

ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยได้ดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำ ด้วยการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรง

3. หลังการทดลองนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยปานกลางและนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงที่เรียนโดยการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรง มีคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยเพิ่มขึ้น ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานตามข้อที่ 3 ทั้งนี้จากการทดสอบ gain-score นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยปานกลางได้ .38 ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงได้ .47 เมื่อนำมาวิเคราะห์ความแตกต่างของความแปรปรวน แล้วปรากฏว่า ทั้ง 2 กลุ่ม (ตารางที่ 5) มีคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยไม่แตกต่างกันหลังการทดลอง ทั้งนี้เพราะ การสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรงนั้นเป็นวิธีการใหม่ นักเรียนต้องมีการแลกเปลี่ยนบทบาทในการเป็นผู้นำการอ่านโดยใช้ทักษะพื้นฐานในการตั้งคำถาม การคาดคะเน การสรุป การอธิบายขยายความพร้อมทั้งกระบวนการคิดให้เหตุผลด้วยการพูดออกมา (วิธีคิดตั้ง)

ในด้านการพูดในช่วงแรกนักเรียนไม่กล้าแสดงออก พูดน้อย เสียงเบาและแสดงความไม่มั่นใจตนเอง ในช่วงต่อมานักเรียนจะแสดงออกมากขึ้น สืบเนื่องจากการทำกิจกรรมนักเรียนเริ่มสนิทกับเพื่อน ๆ เพราะนักเรียนแต่ละคนต้องการให้เพื่อน ๆ ร่วมทำกิจกรรมในขณะที่ตัวเองเป็นผู้นำการอ่าน จากการที่นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมทุกขั้นตอน ทำให้นักเรียนได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิด ขณะที่เรียน

มากขึ้น ทำให้นักเรียนได้พัฒนาความคิด

ในการวิจัย ผู้วิจัยพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูง และปานกลางจะปรับตัวเองได้เร็วมีความกล้าในการแสดงออกมีความมั่นใจ และความตั้งใจดี ทำกิจกรรมเสร็จก่อน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิวิมาศ สิทธิหล่อ (2535) เรื่องการพัฒนาวิธีการวัดกระบวนการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้วิธีการคิดออกเสียง (วิธีคิดดัง) พบว่าวิธีการวัดกระบวนการแก้โจทย์ปัญหาที่ให้นักเรียนใช้โดยวิธีการคิดออกเสียงนั้นครูเก็บข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการคิดแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์อย่างเป็นขั้นตอนโดยเฉพาะได้ผลดีกับนักเรียนที่กล้าแสดงออก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักเรียนกลุ่มเก่งและปานกลาง อย่างไรก็ตามนักเรียนในกลุ่มเก่งบางคนไม่พูดในขณะที่คิด แต่หลังจากได้คำตอบแล้วโดยสามารถพูดออกมาได้โดยละเอียดถึงวิธีการทำแก้โจทย์ปัญหาว่าทำอย่างไรบ้าง โดยส่วนใหญ่แล้วนักเรียนกลุ่มเก่งจะพูดออกมาพร้อมกับคิดได้ทำให้ทราบว่านักเรียนมีความเข้าใจและคิดได้ดี นอกจากนี้ ดวงใจ จงชนากร (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการสอนอ่านแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในขณะที่ผู้วิจัยแสดงการคิดเป็นถ้อยคำในการทำความเข้าใจกับบทอ่าน พบว่านักเรียนสามารถทำงานตามที่ได้มอบหมาย เป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นนักเรียนปานกลางหรือเก่งและผลการวิจัยทำให้นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยวิธีสอนอ่านแบบการคิดเป็นถ้อยคำ (วิธีคิดดัง) มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยวิธีการสอนอ่านแบบปกติ

จากการที่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงและปานกลางได้รับการฝึกฝนการแลกเปลี่ยนบทบาทเพื่อทำหน้าที่ในการเป็นผู้นำการอ่านใช้การตั้งคำถาม การสรุป การคาดคะเน การอธิบายขยายความและกระบวนการให้เหตุผลในการคิดด้วยการพูดออกมา นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกฝนการใช้ความคิด ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงและปานกลางมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยได้ดีและไม่แตกต่างกันเมื่อเรียนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรง

4. อภิปรายผลจากการสังเกตของผู้วิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้สังเกตด้านการเรียนการสอนของนักเรียนพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจในด้านการเรียนและทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะในการเรียนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรงนั้นนักเรียนทุกคนได้มีโอกาสเป็นผู้นำการอ่านโดยใช้ทักษะในการตั้งคำถาม การคาดคะเน การสรุป การอธิบายขยายความและใช้กระบวนการให้เหตุผลด้วยการพูดออกมา (วิธีคิดดัง) ในแต่ละขั้นตอน ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝน

ทักษะดังกล่าวด้วยตนเองจนเกิดความเข้าใจในถ้อยคำอ่านบทอ่าน

การสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรงเป็นการสอนที่นักเรียนไม่เคยเรียนมาก่อนทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน โดยสังเกตจากการที่นักเรียนรีบมาห้องเรียนเมื่อถึงเวลาเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจ แม้ว่าในช่วงแรกของการวิจัยนักเรียนจะเกิดความประหม่า ไม่ค่อยกล้าพูด แต่นักเรียนจะเห็นการเป็นผู้นำการอ่านและกระบวนการให้เหตุผลของครูเป็นแบบอย่างรวมทั้งของเพื่อน ๆ ทำให้นักเรียนค่อย ๆ เกิดการเรียนรู้ และเมื่อผ่านการเป็นผู้นำการอ่านไปแล้ว นักเรียนหลายคนได้บอกว่าจะอยากเป็นผู้นำการอ่านใหม่เพราะมีความรู้สึกว่าการเป็นผู้นำการอ่านครั้งแรกของตัวเองยังไม่ดีพอจึงอยากจะทำอีกตัวใหม่ ถ้านักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนมากกว่านี้ จะทำให้นักเรียนแต่ละกลุ่มมีพัฒนาการมากขึ้น และนักเรียนในกลุ่มต่ำอาจมีพัฒนาการมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนการสอน ในห้องเรียนที่นักเรียนมีความเป็นอิสระ มีบรรยากาศที่อบอุ่น โดยมีเพื่อนนักเรียนทำหน้าที่เป็นผู้นำการอ่าน ครูเป็นผู้ทำหน้าที่ในการแนะนำเมื่อนักเรียนต้องการคำปรึกษาหรือความช่วยเหลือเป็นการส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ทำให้การเรียนการสอนเป็นกันเอง นักเรียนกล้าแสดงออกและได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนชัดเจน

สำหรับการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรงนั้นเป็นการฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นขั้นตอนและใช้ทักษะพื้นฐานเหมือนกันคือ การตั้งคำถาม การคาดคะเน การสรุป การอธิบายขยายความ โดยใช้กระบวนการให้เหตุผล(วิธีการคิดตั้ง) พุดออกมาในทุกขั้นตอน ดังนั้นในการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องใช้สื่อต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการนำเข้าสู่บทเรียน ผู้วิจัย จึงได้นำ เพลง เกม ปริศนาคำทาย รูปภาพ การวาดรูป ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ ตื่นเต้น สนุกสนาน ในการเรียน ทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน

ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

1. ครูควรนำการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรงไปใช้ในการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ เพื่อเป็นการฝึกให้นักเรียนกล้าพูดแสดงสามารถแสดงความคิดเห็น ตลอดจนมีความมั่นใจในตัวเอง

2. บทอ่านที่ครูนำมาใช้ในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย ควรได้รับการวิเคราะห์หาความยากง่ายและปรับให้เหมาะสมกับความสามารถและระดับชั้นของนักเรียนก่อนนำไปใช้ในการเรียนการสอน

3. การสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรงนั้นเป็นการเรียนการสอนที่ควรใช้กับนักเรียนกลุ่มขนาดเล็กเพราะนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมทุกคนและควรได้ฝึกกิจกรรมซ้ำบ่อย ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยระหว่างกลุ่มที่เรียนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรงกับการเรียนแบบอื่น ๆ เช่น การเรียนแบบปกติ การแสดงบทบาทสมมติ ฯลฯ

2. ควรมีการวิจัยที่ใช้เวลานานกว่านี้ เพื่อความชัดเจนของผลการวิจัย เช่น ตลอดภาคเรียนหรือตลอดปีการศึกษา

3. ควรนำวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรงไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย